

Міністерство освіти і науки України

Національний університет харчових технологій

87

**Міжнародна наукова
конференція молодих учених,
аспірантів і студентів**

**"Наукові здобутки молоді –
вирішенню проблем
харчування людства у ХХІ
столітті"**

15–16 квітня 2021 р.

Частина 3

Київ НУХТ 2021

35. Історико-архітектурна спадщина України як актуальний туристичний ресурс

Юрій Сологуб, Ольга Безпала

Національний університет харчових технологій, м. Київ, Україна

ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут», м. Ніжин, Україна

Вступ. У багатій історико-архітектурній спадщині України визначне місце належить пам'яткам оборонної архітектури - фортецям, замкам, оборонним храмам, міським укріпленням. У нашій державі такі об'єкти в недостатній мірі розцінюються як туристичні ресурси, більшість визначних пам'яток не включена у туристичні маршрути, що приводить до їх використання в обмежених масштабах і занепаду.

Результати. Дослідження замкових і монастирських комплексів дало змогу встановити, що практично всі вони поєднані закономірними принципами розташування в населених пунктах. Замки через своє початкове функціональне призначення здебільшого були побудовані на височині, оточені водою (ріки, озера, заливні луки), мали один або два під'їзні шляхи. Розвиток міст, зміна вигляду замків внаслідок війн, пожеж, реконструкцій, втрата ними оборонних функцій зумовили різноманітне їх розташування у міських агломераціях. На сучасному етапі розвитку міст замкові комплекси мають таке розташування: у системі населених пунктів – 29 %; на окраїнах населених пунктів - 33 %; за межами містобудівних утворень – 38 %.

Об'єктами культурної, історичної та археологічної спадщини, об'єктами фортифікаційного будівництва – замками та фортецями багата Західна Україна. На території шести областей Західної України (на Львівщині, Івано-Франківщині, Тернопільщині, Волині, Закарпатті, Хмельниччині) нараховується близько п'ятдесяти замкових комплексів. Більшість з них дійшли до нас в руїнах, що, на жаль, є суттєвою втратою для історії та культури українського народу[1].

Варто зазначити, що на сьогоднішній день на теренах України лише 16 замків та фортець можуть бути використані в туристичному секторі. В основному, вони знаходяться у Тернопільській (5), Хмельницькій (3), Закарпатській (2), Львівській (1), Івано-Франківській (1), Чернівецькій (1), Волинській (1) областях. В Одеській області та АР Крим по одному, але використання Судацької фортеці, яка знаходиться на Кримському півострові, на жаль, наразі неможливе через складну політичну ситуацію в Україні. Більше половини замків та фортець не використовується, продовжує занепадати та потребує розвитку [2].

Висновки. Замкові комплекси потребують значних відбудовчих робіт, що унеможливує їх фізичну втрату, однак неминуче призводить до зниження історико-культурної цінності об'єктів. Зважаючи на постійну нестачу бюджетних ресурсів, роботи по реконструкції напівзруйнованих замкових комплексів може взяти на себе приватний інвестор.

Література

1. Колесник О.О. Кластерна модель розвитку туризму в Україні. –[Електронний ресурс]. – http://tourlib.net/statti_ukr/kolesnyk.htm.

2. Василенко А. В. Стан та перспективи використання замково-палацового комплексу України в туризмі / А. В. Василенко, В. Ю. Василенко, О. В. Діхтяренко, А. С. Перепельця // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм. - 2019. - Вип. 9. - С. 173-178.